

Tygodnik Gospodarczy

Rok III

Poznań, dnia 15 lutego 1947

Nr 7

Wyjaśnienie przepisów o zobowiązaniach podatkowych

II.

3. Zapłata

Dłużnik mający zobowiązania podatkowe z różnych tytułów może wskazać przy zapłacie, które zobowiązanie chce uiszczyć.

Jednak z tego, co przypada na rachunek danego zobowiązania podatkowego, władza podatkowa ma prawo zapłacić przede wszystkim koszty egzekucyjne oraz dodatki za zwłokę.

Co do zarachowania kosztów egzekucyjnych dekret nie zawiera żadnych ograniczeń, natomiast dodatki za zwłokę przy częściowych wpłatach pobierać należy od sumy spłaconej a nie od ogólnej sumy zaległości.

4. Wierzytelność podatnika wobec Skarbu Państwa

Zagadnienie to zostało wyczerpująco omówione w artykułach mgr Z. Mielcarzewicza w Nr 35 i 48 „Tygodnika” z r. 1946. Stąd też przypominamy tylko, iż na wniosek dłużnika zobowiązanie podatkowe ulega potrąceniu z jego wzajemną, bezsporną i wymagalną wierzytelnością wobec Skarbu Państwa.

Urzędy skarbowe (rewizyjne) będą dokonywały wspomnianego potrącenia na podstawie zaświadczenia władz asygnujących, które posiadają otwarte kredyty w Centralnej Księgowości Min. Skarbu, w izbach skarbowych lub w urzędach skarbowych. Zaświadczeń innych wadz i urzędów władze skarbowe nie będą honorowały.

5. Nadpłaty

Dekret stanowi w tej mierze, iż takimi wierzytelnościami podatnika, o jakich mowa wyżej w rozdziale 4-tym, są również kwoty nadmiernie lub nienależnie uiszczone tytułem zobowiązań podatkowych oraz kosztów egzekucyjnych; kwoty te ulegają zaliczeniu na pokrycie innych płatnych zobowiązań podatkowych dłużnika a w ich braku ulegają zwrotowi w gotówce.

O dokonaniu potrącenia (zaliczenia) władza zawiadomi równocześnie dłużnika. Na wniosek podatnika lub płatnika władza podatkowa powinna w terminie tygodniowym udzielić mu odpisu jego konta podatkowego.

Nadpłaty, podlegające zwrotowi lub zaliczeniu, oprocentowuje się w stosunku 4 od sta rocznie, licząc od dnia wpłaty sumy uznanej za niesłusznie pobraną. Żądanie zwrotu nadpłaty przedawnia się z upływem następnego roku kalendarzowego po roku, w którym nadpłata powstała.

Nadpłatę w rozumieniu dekretu stanowią kwoty nadmiernie lub nienależnie uiszczone tytułem należności głównych, należności ubocznych, tj. dodatków za zwłokę oraz tytułem kosztów egzekucyjnych.

Przez sumy nadmiernie uiszczone rozumie się różnicę pomiędzy kwotą należną a kwotą faktycznie uiszczoną, zaś przez sumy nienależnie uiszczone rozumie się kwoty uiszczone mimo braku obowiązku.

Na moment powstania nadpłaty uważa się dzień, w którym doręczono stronie decyzję, na skutek której wynikła nadpłata (np. nakaz płatniczy ustalający wysokość zobowiązania podatkowego w kwocie niższej od kwot uiszczonych przez podatnika, decyzja władzy podatkowej II instancji o obniżeniu wymierzonego podatku).

Dla powstania nadpłaty obojętną jest okoliczność, czy kwoty zostały wpłacone przez podatnika dobrowolnie czy też w drodze egzekucji.

Powstanie nadpłaty w należności głównej pociąga za sobą powstanie nadpłaty w należnościach ubocznych w odpowiednim stosunku do wysokości kwoty nadpłaconej należności głównej.

Przykład: Urząd skarbowy dokonał wymiaru podatku obrotowego w kwocie 100.000.— zł. Podatnik uiszczył powyższą kwotę po upływie 3 miesięcy licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności, przy czym został pobrany dodatek za zwłokę w kwocie 10.000.— zł. Na skutek odwołania wymiar został obniżony do 80.000 zł. Nadpłatę stanowi kwota 20.000 zł. z tytułu nadmiernie uiszczonego podatku oraz kwota 2.000 zł. tytułem nadmiernie uiszczonego dodatku za zwłokę.

Przez nadmiernie wpłacone koszty egzekucyjne (opłaty i wydatki) rozumieć należy koszty egzekucyjne wpłacone w kwocie wyższej niż ta, jaka przypada do zapłaty w momencie dokonywania egzekucji, chociażby zobowiązanie podatkowe uległo później zmniejszeniu.

W tym numerze:

Wyjaśnienie przepisów o zobowiązaniach podatkowych — Nowe normy amortyzacyjne — Poradnik księgowy — Skrzynka odpowiedzi — Aktualne zagadnienia przemysłu prywatnego — Ewidencje urzędów fabrycznych — Komunikaty.

W najbliższych numerach:

Nowy dekret o podatku dochodowym — Rozporządzenie wykonawcze do dekretu o pod. doch. — Wyjaśnienia do dekretu o post. pod. — Poradnik księgowy — Skrzynka odpowiedzi — Komunikaty.

Stałe działy:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel.

Natomiast za nienależnie pobrane koszty egzekucyjne uważa się koszty pobrane od zobowiązania podatkowego, które zostało umorzone na skutek stwierdzenia braku obowiązku podatkowego; nienależnie pobrane koszty egzekucyjne ulegają w całości zaliczeniu lub zwrotowi.

Sumy nadpłacone powinny być niezwłocznie po ujawnieniu nadpłaty w księgach bierczych przerachowane z urzędu na zaległości podatkowe podatnika (płatnika).

Przerachowanie nadpłaty na zaległości podatkowe, co do których udzielono odroczenia wzgl. rat wymaga zgody podatnika. Zasada ta nie ma jednak zastosowania, jeśli podatnik nie dotrzymał warunków odroczenia lub ratalnej spłaty.

W razie braku zaległości podatkowych urząd skarbowy (rewizyjny) dokona zwrotu nadpłaty.

Wypłata do rąk osoby trzeciej, jak również przelanie nadpłaty na zaległości podatkowe lub na konto czekowe osoby trzeciej, następuje tylko na podstawie pisemnego oświadczenia zaopatrzonego w podpis podatnika (płatnika), uwierzytelniony przez notariusza, urząd państwowy lub zarząd gminny.

Jeżeli podatnik (płatnik) złożył powyższe oświadczenie bez uwierzytelnienia podpisu, jak również gdy nie określił dokładnie konta czekowego, urząd skarbowy (rewizyjny) przesyła kwotę nadpłaty podatnikowi przekazem pocztowym na jego koszt.

W przypadku, gdy płatnik podatku od wynagrodzeń (pracodawca) wykonał pomyłkowo zobowiązanie w kwocie nadmiernej i zażądał zwrotu nadpłaconej kwoty, a władza podatkowa uznała słuszność żądania, wówczas zwrot nadpłaty następuje do rąk płatnika. O zarządzeniu zwrotu nadpłaty należy jednak zawiadomić równocześnie właściwych podatników (pracowników). Zawiadomienie to zostanie wysłane pod adresem rady załogowej danego przedsiębiorstwa a w jej braku do rąk jednego z zainteresowanych podatników (pracowników).

Oprocentowaniu podlegają sumy uznane za niesłusznie pobrane, a więc oprocentowaniu podlegają nadpłaty powstałe np. na skutek błędu rachunkowego, popełnionego przez władzę, podwójnego opodatkowania lub w wyniku decyzji na odwołanie itp.

Oprocentowaniu podlegają nie tylko nadpłacone należności główne, lecz również niesłusznie pobrane dodatki za zwłokę i koszty egzekucyjne.

Nie podlegają natomiast oprocentowaniu kwoty wpłacone bez żadnego tytułu np. w przypadku, gdy osoba uiściła je z własnej inicjatywy w błędnym przekonaniu, że ma obowiązek zapłaty.

Oprocentowanie nadpłaty oblicza się oddzielnie co do każdej wpłaconej sumy, która okazała się nadpłatą, za pełną liczbę dni z wyłączeniem dnia dokonania wpłaty oraz dnia dokonania zwrotu, przy czym przy ustalaniu ilości dni, za które przysługuje podatnikowi oprocentowanie, należy przyjąć, że pełny miesiąc kalendarzowy liczy 30 dni.

Przy przerachowaniu nadpłat za zaległości podatkowe podatnika, płatne przed dniem powstania podlegającej przerachowaniu nadpłaty — oprocentowanie oblicza się od ostatnio wpłaconych kwot, które spowodowały nadpłatę za pełną liczbę dni, obliczoną od następnego dnia po dokonaniu wpłaty do dnia powstania nadpłaty wyłącznie.

Przy przerachowywaniu nadpłaty na zaległości podatkowe podatnika powstałe po dniu powstania nadpłaty — oprocentowanie oblicza się od ostatnio dokonanych uiszczeń, które spowodowały nadpłatę do terminu płatności powyższych należności wyłącznie.

W razie przerachowania nadpłaty na zaległości osoby trzeciej oprocentowanie oblicza się do dnia przerachowania nadpłaty wyłącznie.

Przepis o przedawnieniu zadania zwrotu nadpłaty ma zastosowanie do nadpłat powstałych przed wejściem w życie dekretu z tym, że okres przedawnienia prawa żądania zwrotu nadpłaty liczy się od dnia 1 lipca 1946 r. Zatem prawo do zadania zwrotu tych nadpłat przedawnia się z upływem 1947 r.

Przed upływem okresu przedawnienia kasa urzędu skarbowego (rewizyjnego) obowiązana jest ustalić, czy podatnik, któremu przypada do zwrotu nadpłata, nie posiada w danym urzędzie zaległości podatkowych, które powinna kasa pokryć nadpłatą.

6. Dodatki za zwłokę

O wysokości dodatków za zwłokę wspomniano w poprzednich numerach „Tygodnika”. Pozostają one narazie bez zmian.

Od niewykupionych w terminie kart rejestracyjnych przy głaszaniu obowiązku podatkowego w podatku obrotowym pobiera się dodatek za zwłokę.

Przy przerachowywaniu nadpłat na zaległości podatkowe, których termin płatności zapadł przed dniem powstania nadpłaty — dodatek za zwłokę oblicza się tylko do dnia powstania nadpłaty. Jeżeli zaś termin płatności należności, która ma być pokryta nadpłatą, zapadł po dniu powstania nadpłaty — od kwoty należności pokrytej nadpłatą (oprocentowanie) nie pobiera się w ogóle dodatku za zwłokę.

W razie pokrycia zaległości podatkowych nadpłatą przypadającą osobie trzeciej — dodatek za zwłokę od tych zaległości pobierać należy do dnia przerachowania nadpłaty.

Terminy płatności zaliczek miesięcznych na podatki obrotowy i dochodowy określone zostały rozporządzeniami ministra skarbu z dnia 20 stycznia 1946 r. w sprawie obowiązku wpłacenia zaliczek na podatki dochodowy i obrotowy.

Określone tymi rozporządzeniami terminy płatności obowiązują oczywiście także w przypadku, gdy podatnicy nie wykonali w terminie obowiązku płacenia zaliczek wcale, bądź też wykonali go tylko częściowo, a władza podatkowa na podstawie art. 126 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym ustaliła sama wysokość zaliczki drogą wydania i doręczenia podatnikowi odpowiedniej decyzji.

Od wpłat zatem na poczet zaliczek miesięcznych na podatki obrotowy i dochodowy, dokonywanych po upływie terminu płatności zaliczek, należy pobierać dodatek za zwłokę, nie wyłączając przypadku, gdy władza podatkowa ustaliła podstawę obliczenia zaliczki w drodze oszacowania, (art. 118 dekretu o postępowaniu podatkowym).

W odchyleniu od powyższej zasady, od kwot zaliczek wymierzonych przez władzę podatkową w myśl § 2 ust. 2 rozporządzenia ministra skarbu z dnia 20 stycznia 1946 r. w sprawie obowiązku wpłacenia zaliczek na podatek dochodowy — dodatek za zwłokę pobiera się od dnia następnego po upływie miesiąca, licząc od daty doręczenia tej decyzji. Chodzi tu o te przypadki, w których z bilansu okresowego wynika, że zaliczki wymierzono w kwocie niższej od kwoty, jaka by wypadła z bilansu okresowego. W tym przypadku służy władzy podatkowej prawo żądania dodatkowej wpłaty.

Od zaległości odroczonej lub rozłożonej na raty pobiera się dodatek za zwłokę w wysokości narosłej do dnia wniesienia podania o odroczenie lub rozłożenie na raty.

W przypadku niedotrzymania terminu, do którego zapłata została odroczonej lub nieuiszczenia raty w terminie od nieuiszczonej kwoty zaległości pobiera się dodatek za zwłokę, licząc od dnia powstania zaległości.

W przypadku odmownego załatwienia prośby o odroczenie lub rozłożenie na raty — dodatek za zwłokę pobiera się na ogólnych zasadach od terminu płatności zobowiązania. Aby nie narażać jednak podatników na wzrost dodatku za zwłokę, władza podatkowa powinna załatwiać podania w tym przedmiocie możliwie szybko tak, aby podatnik odmowną decyzję otrzymał przed upływem okresu powodującego pobranie dodatku za zwłokę a w przypadku wniesienia podania po terminie płatności podatku dążyć, aby wspomniana decyzja została doręczona podatnikowi w ciągu dni 14, licząc od daty wniesienia podania.

Przy częściowych wpłatach nie pokrywa się najpierw dodatku za zwłokę przypadającego od całej zaległości, lecz dodatek ten pobiera się proporcjonalnie od wpłaconej kwoty. W tym celu ogólną kwotę wpłaconą (na zobowiązanie podatkowe) podzielić należy:

1. przy zwłoce nie dłuższej niż 14 dni przez 101,
2. przy zwłoce ponad 14 dni, a nie dłuższej niż jeden miesiąc przez 102,
3. przy zwłoce ponad 1 miesiąc, a nie dłuższej niż 3 miesiące przez 106,
4. przy zwłoce ponad 3 miesiące, a nie dłuższej niż 5 miesięcy przez 110,
5. przy zwłoce ponad 5 miesięcy przez 120.

Iloraz otrzymany z podzielenia, pomnożony przez 100, stanowić będzie kwotę należności głównej, zaś różnica pomiędzy sumą wpłaconą a zobowiązaniem podatkowe a tą należnością główną stanowić będzie dodatek za zwłokę, który należy zaokrąglić do 1 złotego w dół.

Dekret o zobowiązaniach podatkowych, który wszedł w życie z dniem 1 lipca 1946 r. nie zawiera przepisu, iż jego postanowienia obowiązują wstecz w zakresie poboru dodatku za zwioke, a zatem dodatek za zwioke od zaległości powstałych przed dniem 1 lipca 1946 r. pobierać należy dopiero od dnia 1 lipca 1946 r. a nie od terminu płatności tych zaległości.

Za czas od terminu płatności zaległości do dnia 30 czerwca 1946 r. włącznie należało pobierać odsetki przewidziane w ustawie z dnia 18 marca 1935 r. o pobieraniu od-

setek od zaległości w podatkach państwowych i innych daniach publicznych oraz składkach i opłatach na rzecz prawo-publicznych instytucji ubezpieczeń.

Ministerstwo Skarbu na zasadzie art. 35 dekretu o zobowiązaniach podatkowych pomorzyło należne a nie uiszczone odsetki od zaległości powstałych przed wejściem w życie dekretu o zobowiązaniach podatkowych za okres czasu od terminu płatności tych zaległości do dnia 30 czerwca 1946 r. włącznie.

Nowe normy amortyzacyjne

Jak powszechnie wiadomo, kosztami uzyskania przychodów z poszczególnych źródeł są między innymi prawidłowe coroczne odpisy na zużycie przedmiotów majątkowych, podlegających zużyciu a w szczególności budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza oraz urządzeń.

Pod pojęciem prawidłowych corocznych odpisów na zużycie rozumie się odpisanie odpowiadające rzeczywistemu zmniejszeniu się wartości, jakiemu uległy przedmioty podlegające zużyciu w okresie miarodajnym do wymiaru podatku.

Wysokość tego potrącenia zależy od natury przedmiotu, przy czym miarą wysokości dopuszczalnych odpisów jest wyłącznie faktyczne zużycie. Zużycie to ustala się w stosunku procentowym do kosztów nabycia lub wytworzenia przedmiotu. W razie trudności w ustaleniu tej wartości należy posłużyć się inną, zbliżoną wartością, jak suma szacunku ubezpieczenia od ognia z dodatkiem 10% za fundamenty przy nieruchomościach a w ostatecznym razie wartość należy ustalić przez biegłych.

Raz przyjęta lub ustalona wartość przedmiotu jest zasadniczo podstawą odpisania z tytułu zużycia w latach następujących.

Minister skarbu upoważniony jest do wydawania przepisów określających przeciętne normy wysokości odpisów na zużycie dla poszczególnych rodzajów przedmiotów podlegających zużyciu (normy amortyzacyjne), które stosuje się bez badania wysokości rzeczywistego zużycia.

Z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1947 r. — przeciętne normy wysokości odpisów na zużycie dla poszczególnych rodzajów przedmiotów podlegających zużyciu ustalone zostały rozporządzeniem ministra skarbu z dnia 1 grudnia 1946 r. następująco:

1. przy budynkach mieszkalnych murowanych na 1,5% (dotychczas — 1%),

2. przy budynkach mieszkalnych drewnianych i z tzw. muru pruskiego na 2,5% (dotychczas — 2%),
3. przy budynkach gospodarczych murowanych na 2% (dotychczas — 1,5%),
4. przy budynkach gospodarczych drewnianych i z tzw. muru pruskiego na 4% (dotychczas — 3%),
5. przy budynkach fabrycznych murowanych na 3% (dotychczas — 3%),
6. przy budynkach fabrycznych drewnianych na 6% (dotychczas — 6%),
7. przy ruchomościach (urządzenia biur, kantorów, kancelaryj, sklepów, hoteli, pensjonatów itp.) na 5% (dotychczas — 5%),
8. przy maszynach, urządzeniach fabrycznych, kopalnianych, piecach fabrycznych itp. na 10% (dotychczas — 10%),
9. przy narzędziach na 20%. (Narzędzia dotychczas umieszczone były w grupie przedmiotów wymienionej wyżej pod pkt. 8), teraz zaś tworzą grupę odrębną, dla której normy podwyższono z 10% na 20%),
10. przy samochodach i traktorach na 20% wartości przedmiotu.

Przy nabytych odpłatnie przywilejach i prawach majątkowych terminowych (wynalazki, prawa autorskie itp.), należy wysokość rocznego odpisania ustalić w stosunku do wartości i czasu korzystania z tych przywilejów i praw, np. z wartości 120.000,— zł przywileju trwającego 12 lat należy potrącać rocznie 1/12 część, tj. po 10.000,— zł.

Wysokość odpisania z tytułu zużycia zapasów kopalnianych ustala się w przypadkach wątpliwych przez przesłuchanie biegłych, przyjmując za podstawę odpisania koszty nabycia zapasów lub uprawnień do ich eksploatacji; u podatników prowadzących księgi handlowe koszty nabycia wyraża z zasady wartość wykazana w zamknięciu rocznym.

Poradnik księgowego Księgi podatkowe

Pozostałe trzy księgi podatkowe mają charakter raczej indywidualny, bowiem dotyczą trzech grup podatników a mianowicie:

1. księga podatkowa nr 3 przeznaczona jest dla wolnych zawodów,
2. księga podatkowa nr 4 dla zakładów fryzjerskich i gabinetów kosmetycznych oraz
3. księga podatkowa nr 5 dla właścicieli nieruchomości budynków.

Ujemną stroną z punktu widzenia praktycznego jest ten fakt, że niestety w chwili obecnej brak tych książek na rynku sprzedaży. Niebawem wyjdzie drukiem nowy nakład i tym samym umożliwi szerokim rzeszom podatników spełnić ciążący na nich obowiązek prowadzenia ksiąg podatkowych. Chwilowo zalecamy prowadzić notatki w dowolnej księdze liniowanej przy zachowaniu układu zewnętrznego według wzoru (patrz str. 52).

dzić księgę podatkową nr 3. Księga ta dzieli się na dwie części: Przychód i Rozchód. Dowody rozchodowe należy przechowywać w porządku chronologicznym w oddzielnej teczce kolejno ponumerowane. Dochodować w tej księdze należy wszelkie wpływy a zatem również zaliczki. Ma ona charakter księgi kasowej i z tej przyczyny ujawniać winna bieżąco wpływy i rozchody dokonane w poszczególnych dniach danego miesiąca. Z końcem miesiąca należy dokonać zamknięcia, a wykazane końcowe miesięczne sumy przerosimy przy końcu roku na oddzielną stronę, by otrzymać zestawienie roczne wpływów i rozchodów. Zdarzyć się może, że tytułem wynagrodzenia za świadczenia otrzymamy równowartość w naturze. Należy ją przyjąć po cenie rynkowej i wstawić po stronie dochodu. Jeżeli wpłata dokonana przez klienta przekracza wartość udzielonego świadczenia i wypłacamy jemu nadpłaconą nadwyżkę, rozchodujemy ją w ostatniej kolumnie „Rozchodu”, tj. w pozycji „Wydatki z sum do rozliczenia”.

Księga podatkowa nr 3 (dla wolnych zawodów)

Rozporządzenie o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych (§ 39) mówi, że lekarze, lekarze weterynarii, lekarze dentyści, felcerzy, adwokaci, obrońcy sądowi, inżynierowie (geometry), technicy są obowiązani prowa-

Księga podatkowa nr 4

(dla zakładów fryzjerskich i gabinetów kosmetycznych)

Księga ta jest zbiornikiem ostatecznym pobranych wpływów ze świadczeń usług w zakładach fryzjerskich i gabinetach kosmetycznych. Każdy zakład pracy wydaje poszczególnym, zatrudnionym pracownikom bloczki kolej-

Wzór księgi podatkowej nr 3

Przychód

Miesiąc

19 r.

Rozchód

Nr kolejny	Dzień	Nr repertorium, akksiąg i chorągich itp.	Klient, pacjent lub t. p.		Otrzymane wynagrodzenie			Sumy uplatecone do rozliczenia	Z kol jng	Oziew	Rodzaj rozchodu	Suma	Wydatki z sum do rozliczenia
			Firma	Adres	Forma wynagrodzenia	Suma	Suma						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
					Z przeniesienia					Z przeniesienia			
					Do przeniesienia					Do przeniesienia			

Wzór księgi podatkowej nr 4

Miesiąc

194 r.

Dzień	Nazwiska i imiona pracowników i właścicieli						Razem
	Nr Nr kuitów	Suma	Nr Nr kuitów	Suma	Nr Nr kuitów	Suma	
1							
2							
3							
4							
itd.							
Razem							
W jna-gro-dzenie	o/a		o/a		o/a		o/a
Ruczalt	Ruczalt		Ruczalt		Ruczalt		Ruczalt

Wzór księgi podatkowej nr 5

Przychód

Miesiąc

19 r.

Rozchód

Pozycja	Dzień	Nr kuitu komornego	Wpłacający	Nr lokalu	Ogólna suma przychodu	Z ogólnej sumy przychodu przypada na:					Pozycja	Dzień	Treść	Suma ogólna rozchodu	Z ogólnej sumy rozchodu przypada na:									
						Ko-morne	Swiad-czenia	Po-życzki hipot. i inne	Rachu-nek własności	Różne przychody					Swiad-czenia	Po-datki	Po-życzki hipot. i inne	Wj-g-danki inwe-tyc	Koszty admi-nistracji	Koszty różne	Rachu-nek własności			
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
						Z przeniesienia							Z przeniesienia											
						Do przeniesienia							Do przeniesienia											

no numerowane o odmiennym kolorze. Każdy taki bloczek winien być oznaczony nazwiskiem pracownika lub symbolem.

Każdy kwit bloczka należy zaopatrzyć w datę i sumę należną od klienta. Kwity te są podstawowym dowodem do księgowania w omawianej księdze podatkowej, do której przenosimy (najlepiej na podstawie oddzielnego zestawienia) ogólną sumę targu w danym dniu w kolumnie przeznaczony dla poszczególnego pracownika.

W księdze podatkowej wpisujemy kolejno:

1. dzień wpływów, (miesiąc i rok znajduje się w nagłówku na każdej stronie),
2. numery kwitów,
3. ogólną sumę zainkasowaną z tytułu dokonanych usług przez danego pracownika.

Wydana drukarnią księga podatkowa nr 4 nakładem Związku Zawodowego Pracowników Skarbowych w Warszawie przewiduje na każdej stronie miejsce dla czterech pracowników oraz końcową kolumnę na wpisanie sumy ogólnej, zebranej z tytułu usług od wszystkich pracowników. Układ jest w ten sposób zestawiony, że pozwala notować zainkasowane sumy bez względu na ilość zatrudnionych pracowników.

Z końcem miesiąca należy poszczególne kolumny zesumować, zaś poniżej kwoty ogólnej (miesięcznej) notujemy kwotę wypłaconego wynagrodzenia każdemu pracownikowi. Po lewej stronie natomiast tej ostatniej sumy wpisujemy procentowy udział pracownika we wpływach brutto. Jeżeli sam właściciel również pracuje w swoim przedsiębiorstwie, wówczas należy go traktować na równi z zatrudnionymi pracownikami i uzyskane przez niego sumy wprowadzać do omawianej księgi podatkowej. Na str. 52 przedstawiamy wzór księgi podatkowej dla zakładów fryzjerskich.

Gdyby zakład fryzjerski lub gabinet kosmetyczny trudnił się sprzedażą towarów gotowych lub wytworzonych w zakładzie, natenczas jest obowiązany ponadto prowadzić księgę podatkową nr 1, tj. księgę zakupu. Ponieważ zakłady fryzjerskie zaliczamy do zakładów rzemieślniczych, podkreślamy na tym miejscu, że przy zatrudnieniu przy ręcznej produkcji siedm lub więcej osób łącznie z właścicielem i członkami jego rodziny jest obowiązany prowadzić księgowość uproszczoną.

Księga podatkowa nr 5

(dla właścicieli nieruchomości budynkowych).

Obowiązek prowadzenia tej księgi podatkowej dotyczy podatników podatku dochodowego, którzy pobierają dochody z budynków, w których ilość izb mieszkalnych przekracza 20 lub ilość izb użytkowanych na zakłady (handlowe, przemysłowe lub rzemieślnicze) przekracza liczbę 5,

a które znajdują się w miastach będących siedzibą urzędów skarbowych lub w innych z ilością mieszkańców ponad 5.000 (§ 35 pkt. 2 rozporządzenia ministra skarbu o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych). Oprócz wyżej wymienionej księgi podatkowej podatnicy ci obowiązani są prowadzić arkusz kontrolny wpłat komornego, w którym przewidziane są następujące dane:

1. numer lokalu,
2. nazwisko lokatora,
3. umówione komorne (czynsz) miesięczne
  - a) od którego dnia,
  - b) suma w złotych,
4. zaległość na 1 stycznia danego roku, (tj. w chwili otwarcia nowego okresu gospodarczego),
5. wpłaty na poszczególne miesiące z uwidocznieniem
  - a) pozycji księgi podatkowej,
  - b) okresu, za który lokator płaci czynsz,
  - c) sumy wpłaconej.

Arkusz rozliczeniowy należy przewidzieć na cały rok, to znaczy uwzględnić tabelarycznie kolejne miesiące a w końcu tabeli po prawej stronie przewidzieć ponadto dwie kolumny na wyszczególnienie:

- a) ogólnej sumy wpłaconej przez lokatora w danym roku gospodarczym,
- b) zaległość na dzień 31 grudnia za miniony okres.

Księga podatkowa nr 5 obejmuje stronę przychodu i rozchodu. Po upływie miesiąca należy dokonać zamknięcia a z końcem roku ogólnego zestawienia, z którego otrzymamy sumę roczną wpływów. Saldo gotówkowe wyprowadzamy miesięcznie przenosząc z miesiąca na miesiąc. Inne dane a szczególnie sposób księgowania w tej księdze wynika z treści nagłówków poszczególnych kolumn i z tej przyczyny podajemy wzór teje księgi na str. 52 celem orientacji i tymczasowego księgowania do chwili ukazania się tych ksiąg na rynku.

mgr M. Nowicki

Od Redakcji: W jednym z ostatnich numerów „Tygodnika” zapowiadaliśmy możliwość rozszerzenia obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych w oparciu o jednolity plan kont na przedsiębiorstwa prywatne. Z tej przyczyny od następnego numeru rozpoczynamy cykl artykułów na temat „Jednolitego planu kont”.

Niezależnie od powyższych zagadnień omawiać będziemy aktualne sprawy dotyczące księgowości, który to dział na łamach naszego pisma rozszerzyliśmy przez wprowadzenie skrzynki odpowiedzi księgowego i skarbowca. Prosimy przeto o nadsyłanie pod adresem redakcji zapytań w sprawach wątpliwych. Odpowiedzi znajdą Sz. Czytelnicy w jednym z najbliższych numerów „Tygodnika”.

Skrzynka odpowiedzi księgowego.

D. H., Toruń — Zaliczenie wydatków na remont lokalu od kosztów prowadzenia przedsiębiorstw może tylko wówczas mieć miejsce, jeżeli wynikać to będzie jasno z zawartej umowy o najem lokalu. Jest kwestią bezsporną, że umniejszenie wykazanego dochodu brutto o koszty prowadzenia przedsiębiorstwa może mieć miejsce wyłącznie przy prowadzeniu takich ksiąg, które uznawane są przez urząd skarbowy za prawidłowe i rzetelne. Radzimy zaprowadzić właściwe księgi i niezaliczoną sumę wydatków z tytułu remontu na czynsz w ubiegłym roku wstawić do bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia br.

T. Z., Szczecin — 1. Jak księgować pobrania towarowe właściciela w księgach uproszczonych? Najpierw należy ustalić wartość pobranych towarów przez właściciela, przyjmując jako cenę jednostkową koszt własny. W księdze obrotów notujemy zużyty przez właściciela towar po stronie prawej (strona obrotów), wpisując wartość w kolumnie 16 (ogólna suma obrotów) oraz 20 (wolna kolumna). Tę ostatnią można zatytułować „Towar dla właściciela” lub tp. Ponadto należy pamiętać, by przy ostatecznym wyliczeniu czystego dochodu za miniony rok gospodarczy dobić wartość pobrania towarów, wykazanych w kolumnie 20 księgi obrotów, — bowiem o taką kwotę zwiększa się dochód przedsiębiorstwa. Tego rodzaju pozycji nie przenosimy

do księgi kasowej z tej prostej przyczyny, że stan kasy nie ulega żadnej zmianie. To, co wyżej wzmiankowaliśmy, jest w sprawozdaniu końcowym dlatego konieczne, by wartościowo była możliwa do przeprowadzenia kontrola na odcinku istotnych wpływów z dokonanej sprzedaży towarów.

2. Jak księgować koszty bankowe (również w księgach uproszczonych)? Obroty z bankiem wykazujemy w księdze kasowej po stronie przychodu w kolumnie 7., — po stronie rozchodu za: w 20 kolumnie. Niewątpliwie każdy księgowy pragnie notowany u siebie w księdze kasowej stan gotówki w banku mieć zgodny z prowadzonym rachunkiem w banku. To też z tytułu kosztów liczonych nam przez bank należy dokonać księgowania w księdze kasowej po stronie dochodu, wpisując przy rozbiciu w kolumnie siódmej, tj. „Podjęcia z banku”. Z drugiej strony natomiast, by zachować zgodność księgowego stanu gotówki z rzeczywistym, wypada z kolei zapisać taką samą sumę po stronie rozchodu, uwidaczniając ją przy rozbiciu w kolumnie 22, tj. „Koszty prowadzenia przedsiębiorstwa”. Tym samym nie powodujemy dyferencji kasowej a jednocześnie:

1. księgujemy zgodnie z bankiem i
2. wykazujemy księgowo powstały koszt.

Praktyczne stosowanie ksiąg uproszczonych da nam dość często identyczne wątpliwości, których jedyne rozwią.

zanie znajdziemy przy zastosowaniu księgowania podwójnego, nie wykluczając konieczności naruszenia pozycji przeznaczonej dla wykazania obrotów między właścicielem z jednej a przedsiębiorstwem z drugiej strony. Nie popełnimy na tym odcinku błędów, jeżeli nie spowodujemy a) sztucznych kosztów, b) różnicy kasowej w porównaniu ze stanem rzeczywistym, c) niesłusznej zmiany innego składnika majątkowego lub kapitałowego.

St. K. P., Zabrze — Jest sprawą zrozumiałą, że prowadzenie wyłącznie ksiąg podatkowych nie pozwala ustalić dochodowości w sposób zdecydowanie nieomyślny i właśnie z tych pobudek zaleca się dodatkowe prowadzenie takich zapisków, (o których była wzmianka przy omawianiu ksiąg podatkowych), które w interesie płatnika będą stanowić faktyczny dowód. Wątpliwość, czy władze podatkowe będą korzystały z tego rodzaju dowodów ofiarowywanych przez podatnika, jest niesłuszną. Rozporządzenie o księgach handlowych nie nakłada np. obowiązku prowadzenia całego szeregu ksiąg pomocniczych. Jeżeli zaś w tych przedsiębiorstwach, które mają obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych, to czynimy, to przede wszystkim w tym celu, by ułatwić pracę organom kontrolnym w wypadkach wątpliwych i niezupełnie jasnych. To też wszelkiego rodzaju dodatkowe zapiski prowadzone przez przedsiębiorstwa, które obowiązane są przedstawić księgi podatkowe, będą zawsze rozpatrywane i badane jako materiał dowodowy pod warunkiem ich rzetelności i prawdziwości w zakresie planowanego celu.

Mówiąc o kontroli ilościowej towarów słusznie należy mieć na uwadze dochód i rozchód towarów. Nie potrzebują natomiast prowadzić rozchodu towarów (w kontroli ilościowej) te przedsiębiorstwa, w których sprzedaż odbywa się w ramach drobnej sprzedaży różnorodnych towarów bezpośrednio konsumentom, (patrz § 5 pkt. 2 rozporządzenia o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych z 31. 10. 46 — Dz. U. R. P. nr 65/46). Przychód towarów prowadzić możemy w sposób dowolny a więc w księdze

towarowej (magazynowej) lub na luźnych kartach. Wypełniać będziemy przeto rubrykę przychodu na podstawie otrzymywanych faktur.

Notowanie detalicznej sprzedaży we formie codziennego utargu w przedsiębiorstwach, które prowadzić mogą księgi podatkowe, jest uzasadnione prawem zwyczajowym a ponadto uwagami wyłuszczoneymi w pierwszej części niniejszej odpowiedzi.

Remanent towarów można przenieść do księgi podatkowej w sumie globalnej (końcowej) pod warunkiem posiadania oddzielnej, dokładnej specyfikacji jakościowej, ilościowej i wartościowej. Przy zaprowadzeniu po raz pierwszy ksiąg podatkowych przechowujemy brudnopis inwentury jak i inwentarz otwarcia, remanent zaś wpisujemy po myśli instrukcji do ksiąg podatkowych w końcu danego roku na oddzielnej stronie. Na tym miejscu wyjaśniamy, że sprawa prowadzenia ksiąg podatkowych powodować będzie wątpliwości, zwłaszcza w końcowym etapie, tj. po upływie obecnego, pierwszego roku gospodarczego w związku z kontrolą przez władze podatkowe. Sądzymy, że do tego czasu pojawi się cały szereg wyjaśnień, które podamy do ogólnej wiadomości osób zainteresowanych na łamach Tygodnika.

J. W., Opole — Przy analizie rentowności należy zawsze brać kapitał pod uwagę, bowiem jego wkład jest jednym z podstawowych czynników decydujących o możliwościach rozwoju i dodatnim wyniku działalności przedsiębiorstwa. Niewątpliwie obrót przyczynia się w większym lub w mniejszym stopniu do rentowności. Kapitał jednak, występujący w różnej postaci, jest głównym punktem zainteresowania i z tej przyczyny analizując dochodowość w stosunku do kapitału (własnego, obcych lub wszystkich razem łącznie) stwierdzamy rentowność danego przedsiębiorstwa. Odpisy z majątku stałego przedsiębiorstwa włączamy na równi z innymi wydatkami do kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa, a zatem li tylko czysty zysk jest jednym z przedmiotów analizy przy ustaleniu rentowności.

Aktualne zagadnienia przemysłu prywatnego

Jak donosiliśmy w poprzednim numerze „Tygodnika”, w dniu 23 stycznia 1947 r. odbyła się konferencja przedstawicieli Izby Przemysłowo-Handlowej i Rady Naczelnej Księstwa Polskiego u p. ministra przemysłu H. Minca w obecności w-min. przemysłu płk. Szyra i dyrektorów Departamentu. Przemówienie p. Ministra podaliśmy w streszczeniu w poprzednim numerze. Obecnie pragniemy zapoznać Czytelników pokrótce ze stanowiskiem, jakie zajął p. w-min. Szyr do niektórych poruszonych przez referentów zagadnień.

W sprawie przydziału surowców dla przemysłu prywatnego stwierdził p. w-min. Szyr że przydział surowców jest uzależniony od stopnia organizacji przemysłu prywatnego, jak również od stopnia zatrudnienia przemysłu państwowego i zaspokojenia jego potrzeb surowcowych. Poza tym musi być pewność, że przydzielony surowiec nie zostanie wykorzystany dla celów spekulacyjnych. Na zakup surowca zagranicznego zostanie przeprowadzona akcja w kierunku mobilizacji dewiz. W surowce na rynku wolnym zaopatrują się nie tylko przedsiębiorstwa prywatne ale i niejednokrotnie również przedsiębiorstwa przemysłu państwowego. Specjalnie daje się odczuwać brak walcówki w małych i średnich profilach. Brakujące zapotrzebowanie pokryjemy importem z zagranicy, którego większe nasilenie spodziewane jest na drugi kwartał roku bieżącego. Na nie-regularność dostaw surowca krajowego, jak również na jego jakość skarży się nie tylko przemysł prywatny, ale również szereg przemysłów państwowych. Zarówno terminy dostawy jak i jakość surowca będą przedmiotem o wiele ostrzejszej reglamentacji, jak dotychczas. W stosunku do prywatno-prawnych umów pomiędzy przemysłem państwowym i prywatnym ma zastosowanie w pełni prawo handlowe.

Sprawa obowiązku odstawy towarów w zamian za przydzielony surowiec nie jest jeszcze w ministerstwie zdecydowana. Prawdopodobnie ministerstwo zadowolę się

kontrolą kalkulacji i cen z pozostawieniem swobody zbytu. Nawet na wypadek zawarcia umowy z przemysłem prywatnym o przerób za wynagrodzeniem dla przemysłu państwowego, przemysł prywatny ma prawo otrzymywać surowiec na produkcję poza umową, ale po innej cenie.

W związku z tym nakreślił p. w-minister zadania, jakie stoją przed samorządem gospodarczym i przed przemysłem państwowym. Zadania te dają się ująć w następujących punktach:

1. jak najszersza organizacja przymusowych zrzeszeń branżowych,
2. zewidencjonowanie maszyn we fabrykach i mobilizacja dewiz na cele importowe, a ze strony Państwa — maksymalny pełnego zatrudnienia wszystkich war

W kwestii równego traktowania pracowników przedsiębiorstw państwowych z pracownikami przedsiębiorstw prywatnych, ministerstwo rozpoczęło pracę w kierunku uregulowania stosunku pomiędzy przedsiębiorstwami państwowymi a prywatnymi przedsiębiorstwami. Z chwilą, gdy umowy zbiorowe zostaną zawarte, nastąpi w tym względzie całkowita równość.

Projekt rozporządzenia dot. listów że tych jest już gotów i czeka na wydrukowanie.

Funkcja kredytowania dostaw państwowych zostanie zlecona jednemu z banków.

Na koniec stwierdził p. w-min. Szyr, że dążeniem ministerstwa jest, ażeby we wszystkich ważniejszych zagadnieniach izby przemysłowo-handlowe i zrzeszenia branżowe były konsultowane.

Izbowi przemysłowo-handlowym również zostaną przekazane w szerszym zakresie funkcje kontrolne w odniesieniu do przemysłu prywatnego.

Ewidencja urządzeń fabrycznych dla celów amortyzacji

W stosunku do różnych urządzeń mogą być, w myśl poprzednio wyłożonych zasad, stosowane różne metody odpisów. To pociąga za sobą konieczność posiadania dokładnych danych o każdym poszczególnym urządzeniu. Dalej ze względu na zasadniczy charakter, wspólny dla pewnych urządzeń, powstaje potrzeba grupowania ich w pewne zespoły amortyzacyjne. Wreszcie w celach prawidłowego obciążenia kosztami amortyzacji tzw. stanowisk pracy, tj. oddziałów czy wydziałów fabrycznych albo ich części odnoszących się do ściśle określonego rodzaju produkcji, istnieje musi łatwość zbierania cyfrowych danych w odniesieniu do tych właśnie potrzeb.

Chcąc sprostać temu właśnie zadaniu musimy operować zupełnie ścisłymi formami organizacyjnymi tej pracy kalkulacyjnej.

Pierwszą rzeczą jest ustalenie podziału urządzeń fabrycznych według jednolitego systemu rzeczowego.

W tym celu możemy wszystkie urządzenia pomieścić w pięciu zasadniczych grupach:

1. Grunty i place niezabudowane.
2. Budynki wraz z placami przez nie zajęte.
3. Maszyny i urządzenia maszynowe.
4. Narzędzia oraz urządzenia ruchu i administracji.
5. Koncesje, patenty, licencje itp. prawa.

Każda z tych grup dzieli się dalej na podgrupy. Podział na podgrupy musi być dostosowany do potrzeb danego przedsiębiorstwa i celowości urządzeń.

Na przykład w jednym wypadku wygodniej będzie budynki podzielić na: budynki fabryczne, budynki magazynowe, budynki administracyjne, budynki mieszkalne itp.

W innym znów wypadku, uwzględniając moment jednolitego zużywania się i jednakowych z tego powodu stawek amortyzacyjnych, celowym staje się podział na: budynki betonowe, budynki z cegły i budynki drewniane.

W parku maszynowym za podstawę podziału na pewne zespoły należy przyjąć cel i przeznaczenie danych urządzeń charakteryzujących pewną różnorodność czynności a więc np.: urządzenia energetyczne, silniki, obrabiarki, urządzenia wytwórcze (oprócz wyżej wymienionych) i urządzenia transportowe.

W grupie narzędzi oraz urządzeń pomocniczych podział może uwzględniać potrzeby, jak np.: narzędzia, przyrządy, modele, uzbrojenie warsztatu, i urządzenia administracyjne.

Ze względu na to, że każdy rodzaj przemysłu będzie wymagał specjalnego uwzględnienia podziału szczegółowego w podgrupach, zależnego całkowicie od procesu wytwórczego, to nie da się ustalić jednolitego schematu dla wszystkich bez wyjątku przedsiębiorstw.

Można jedynie podać zasadnicze ugrupowanie urządzeń, w ramach którego każde przedsiębiorstwo może pomieścić wszystkie swoje urządzenia, szeregując je szczegółowo w podgrupach według wyżej podanych zasad.

Podział zasadniczy winien wyglądać następująco:

- Grunty i budynki:**
- 00 Grunty,
    - 001 grunty zabudowane
      - 0010 grunty zabudowane budynkami fabrycznymi,
      - 0011 " " magazynowymi,
      - wólcza. " " administracyjnymi
      - wartej ur. " " mieszkalnymi
    - 0020 tory kolejowe,
    - 0021 porty,
    - 0022 kanały,
    - 0023 ulice i drogi,
    - 0024 place magazynowe,
    - 0025 podwórza fabryczne,
    - 0026 ogrody i zieleńce itp.,
    - 0027 place sportowe,
    - 0028 place budowlane, przeznaczone na rozbudowę fabryki,
    - 0029 place budowlane, przeznaczone na osiedla robotn.
  - 01 Budynki:
    - 010 budynki fabryczne,
    - 0100 budynki murowane,
    - 0101 budynki drewniane (ew. z blachy falistej),
    - 0102 szopy, stoiska bez bocznych ścian,
    - 0103 zbiorniki,

- 011 budynki magazynowe,
- 0110 budynki murowane,
- 0111 budynki drewniane,
- 0102 szopy, stoiska bez bocznych ścian.
- 0113 rampy i podjazdy,
- 012 budynki administracyjne.
- 013 budynki mieszkalne,
- 014 budynki dla celów socjalnych (kantyny, świetlice, łaźnie sportowe itp.),
- 015 różne (kanały, piwnice, tunele, doły odpadkowe itp.),
- 016 mosty itp.

1. Maszyny i urządzenia maszynowe:

10. maszyny i urządzenia maszynowe wytwórcze,
  - 100 maszyny i urządzenia dla obróbki mechanicznej,
  - 101 " " " " " " " " plastycznej,
  - 102 " " " " " " " " ciężkiej,
  - 103 " " " " " " " " kontrolne i badawcze.

11. maszyny i urządzenia transportowe:

- 110 tory kolejowe i ich uzbrojenie,
- 111 urządzenia transportu wewnętrznego,
- 112 urządzenia wyciągowe stałe,
- 113 urządzenia rozdzielcze i składowe.

12. Maszyny i urządzenia energetyczne, wodociągowe powietrzne i chłodnicze:

- 120 maszyny i urządzenia dla energii mechanicznej
  - 1200 silniki elektryczne,
  - 1201 turbiny wodne,
  - 1203 lokomobile,
  - 1204 silniki wybuchowe,
  - 1205 silniki powietrzne,
- 121 urządzenia przesyłkowe i przetwarzające energię mechaniczną (pędne, urządzenia trybowe),
- 122 urządzenia wytwarzania prądu elektrycznego
  - 1220 generatory i prądnicę,
  - 1221 baterie akumulatorowe,
- 123 urządzenia przesyłkowe i przetwarzające energię elektryczną (transformatory, prostowniki, rozdzielnie itp.),
- 124 urządzenia wytwórcze gazowe,
- 125 urządzenia wytwórcze parowe,
- 126 urządzenia wytwórcze powietrzne,
- 127 urządzenia wodociągowe,
- 128 urządzenia chłodnicze i dla wietrzenia.

2. Narzędzia, urządzenia pomocnicze fabryczne i administracyjne:

20. narzędzia, modele, przyrządy dla produkcji,
  - 200 narzędzia ręczne,
  - 201 narzędzia maszynowe,
  - 202 narzędzia pomiarowe i kontrolne,
  - 203 modele,
  - 204 przyrządy i sprawdziany,
21. urządzenia pomocnicze fabryczne,
  - 210 ruchome środki transportu,
    - 2100 podnośniki,
    - 2101 wozy konne i ręczne,
    - 2102 środki przewozowe kolejowe (lokomotywy, wagony),
    - 2103 samochody,
    - 2104 środki transportowe wodne,
    - 2105 samoloty,
  - 211 ruchome urządzenia odbiorcze prądu elektrycznego, gazu itp.,
  - 212 urządzenia oświetleniowe,
  - 213 środki kontrolne warsztatowe (zegary itp.),
  - 214 urządzenia warsztatowe i magazynowe (stoły warsztatowe, półki, szafki, stołki),
  - 215 urządzenia sanitarne (klozety, umywalnie, szafki ubraniowe itp.),
  - 216 urządzenia socjalne (aparaty radiowe i głośniki, przyrządy sportowe),
  - 217 urządzenia bezpieczeństwa pracy,
22. urządzenia pomocnicze administracyjne,
  - 220 urządzenia elektryczne (oświetlenie, reklama świetlna, urządzenia do wyświetlania, rysunków itp.),
  - 221 urządzenia telefoniczne, telegraficzne, pocztu pneumatycznej itp.,

- 222 urządzenia sygnalizacyjne,
- 223 maszyny biurowe,
- 224 meble biurowe,
- 225 urządzenia i pomoce gospodarcze.

3. Prawa przemysłowe:

- 30 koncesje,
- 31 patenty,
- 32 licencje,
- 33 prawa ochronne (znaki towarowe itp),
- 34 prawa wodne, górnicze,
- 35 specjalne prawa i nadania.

W powyższym schemacie uwzględniona została numeracja oparta na znanym systemie dziesiętnym. Ta numeracja ma na celu łatwość układu kartoteki oraz jednoczesnego zanumerowania poszczególnych przedmiotów tymże samym numerem inwentarzowym. Na przykład określona tokarnia będzie miała Nr. inwentarzowy 10.000, jako że należy do maszyn dla obróbki mechanicznej (grupa 100) dalej należy do podgrupy tokarek (1000). Następna tokarka będzie miała Nr. 10001 itd.

Dla celów kalkulacji kosztów własnych, gdzie chodzi o obciążenie kosztami poszczególnych miejsc pracy, (oddziałów fabrycznych, pododdziałów czy pojedynczych stanowisk) potrzebne jest grupowanie urządzeń według tych miejsc. Rzadko kiedy zdarza się, aby powyżej podane ugrupowanie pokrywało się z miejscem pracy. Przeważnie miej-

sce pracy będzie obejmować szereg urządzeń należących do różnych grup klasyfikacyjnych. Na przykład modelownia będzie składać się z 1. budynku oddzielnego, 2. maszyn obróbczych, 3. warsztatów stolarskich, szaf, stołów, 4. urządzeń wentylacyjnych, ogrzewawczych itp.

Aby te dwa różnorodne podziały uzgodnić między sobą, przyjmuje się zasadę kart inwentarzowych według wyżej podanego schematu (zasadniczy cel bilansowy) z tym, że każda karta dotycząca poszczególnego urządzenia znacząca jest kalkulacyjnym miejscem pracy. W ten sposób przy zastosowaniu odpowiedniej techniki pracy rachunkowej daje się łatwo grupować koszty obciążeń amortyzacyjnych według tych dwóch zasadniczych potrzeb: buchalteryjnej i kalkulacyjnej.

Aby ujednostajnić dla wszystkich rodzajów urządzeń wszystkie niezbędne dane techniczne i handlowe, stanowiące podkład właściwego obliczania amortyzacji i stałej nad nią kontroli, opracowane zostały karty inwentarzowe¹⁾, które przewidują wszystkie niezbędne zapisy jak: handlowe, i techniczne określenie urządzenia, dostawcę, rok budowy i zakupu, miejsce zainstalowania, przynależność do kalkulacyjnego miejsca pracy, podstawy wartościowe dla określenia stawki amortyzacyjnej, odpisy roczne amortyzacyjne itp.

inż. Jerzy Witowski.

¹⁾ Wydawnictwo Instytutu Naukowej Organizacji Kra-
ków.

Wiadomości różne i komunikaty:

Przyjmowanie obligacji na podatek spadkowy i od darowizn

W myśl postanowień art. 7 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o upoważnieniu ministra skarbu do wypuszczenia Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r. obligacje tej pożyczki mają być przyjmowane według ich imiennej wartości na podatek od spadków i darowizn do kwoty 50.000,— zł od każdego podatnika tego podatku.

Obligacje P. P. O. K. mogą być przyjmowane na spłatę podatku spadkowego i od darowizn wraz z przypadającymi dodatkami za zwłokę; obligacjami P. P. O. K. nie mogą być spłacane należności z tytułu kosztów ustalenia wartości majątku spadkowego (darowanego) ani też należności z tytułu kosztów egzekucyjnych.

Suma wartości imiennej przedkładanych obligacji nie może być wyższa od sumy przypadającej do zapłaty należności z tytułu podatku i dodatku z zwłokę. Końcówkę należności, której obligacjami spłacać nie można z tego powodu, że jest mniejsza od wartości imiennej najmniejszego przedkładanego odcinka obligacji, podatnik winien uiścić gotówką.

Kasa urzędu skarbowego przyjmuje wpłaty obligacjami na podstawie sporządzonej przez podatnika w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach deklaracji.

Zjednoczenie Przemysłu Metali Nieżelaznych.

Donosimy, że Zjednoczenie Przemysłu Cynkowego z dn. 1. 1. 1947 zmieniło swą dotychczasową nazwę na

Zjednoczenie Przemysłu Metali Nieżelaznych.

W związku z tym oraz na skutek zarządzenia Ministerstwa Przemysłu z dnia 22. 11. 46 — **sprzedaż produktów chemicznych** a mianowicie:

- kwasu siarkowego,
- siarki elementarnej,
- siarczku żelaza,
- siarczynu i dwusiarczynu sodu.

przejęło z dniem 1. 1. 47 Biuro Sprzedaży Produktów Nieorganicznych w Gliwicach. ul. Zawiszy Czarnego 7.

Wszelkie zamówienia na dostawę wyżej wymienionych produktów należy w przyszłości kierować do wymienionego Biura Sprzedaży.

HANDEL ZAGRANICZNY

Sektor prywatny w handlu zagranicznym

W odpowiedzi na postulaty sektora prywatnego złożone do Ministerstwa Żeglugi i Handlu Zagranicznego Ministerstwo to komunikuje, że:

- a) Sektor prywatny może być dopuszczony do udziału w kontyngentach umownych, o ile kontyngenty te zostaną specjalnie uwzględnione i wstawione do umów handlowych.
- b) W rokowaniach handlowych samorząd gospodarczy może brać udział, jako przedstawiciel sektora prywatnego, jednakże tylko z głosem doradczym (konsultacja).
- c) Odnośnie samorządu gospodarczego ministerstwo akceptuje całkowicie stanowisko sektora prywatnego, że przedstawiciel samorządu gospodarczego winien spełniać rolę czynnika opiniodawczego i wejść do władz Polskiego Towarzystwa Obrotu Towarowego z Zagranicą (dawniej Zahan).
- d) W miarę możliwości ministerstwo będzie udzielało paszportów na wyjazdy za granicę dla przedstawicieli handl. sektora prywatnego, celem nawiązania bezpośrednich kontaktów z kupcami zagr.

Przedstawicielstwa handlowe firm zagranicznych.

Sekcja przedstawicieli handlowych firm zagranicznych przy Zrzeszeniu Eksporterów i Importerów R. P. — Warszawa — Bracka 25, posiada zgłoszenia szeregu firm zagranicznych, poszukujących w Polsce przedstawicieli handlowych na artykuły różnych branż.

Dział U IV — U. S. A.

- a) maszyny i wyposażenia warsztatowe;
- b) artykuły chemiczne dla celów farmaceutycznych i przemysłowych;
- c) sprzęt radiowy i fonografy;
- d) wyroby z metali szlachetnych, przybory dentystyczne, przybory introligatorskie, chińskie wyroby ozdobne;
- e) różne wyroby przemysłowe jak: maszyny, materiały plastyczne, chemikalia, artykuły włókiennicze, artykuły żywnościowe, sprzęt radiowy wyroby galanteryjne.

Dział B IV — Anglia

- a) maszyny i urządzenia, przybory i instrumenty do wyrobu piwa.

Dział Bg. I — Belgia

- a) różne artykuły belgijskie, interesujące polski rynek;
- b) artykuły eksportowe z Polski na rynek Konga Belgij-skiego.

Dział D II — Dania

- a) wiertarki.

Dział Nr. 1 — Norwegia

- a) spajacze do konstrukcji drewnianych.

Dział J. IV — Italia

- a) powielacze.

Dział S. III — Szwajcaria

- a) przędza jedwabna.

Dział C. III — Czechosłowacja

- a) nowo patentowane aparaty elektryczne.

Dział M. I — Maroko

- a) różne artykuły produkcji rodzimej;
- b) zioła lecznicze dla celów przemysłowych.

Po adresy i bliższe informacje należy się zwracać do biura Sekcji wskazując wyraźnie znak działu i literę poddziału, pod jakimi dany artykuł figuruje w wykazie.

Uprawnienia dewizowe dla pełnomocników cudzoziemców.

Okólnik nr. 2 Komisji Dewizowej z dnia 31 października 1946 zezwala generalnie na płacenie do rąk upoważnionych zarządów nieruchomości, należności z tyt. dzierżawy, najmu, eksploatacji nieruchomości będących własnością cudzoziemców. Zezwala również adwokatom i ich substytutom na inkasowanie innych należności przysługujących im mocodawcom cudzoziemcom, z wyjątkiem należności z tyt. sprzedaży nieruchomości oraz praw rzeczowych na nieruchomościach.

Wspomniany okólnik zawiera dalej dane, dotyczące sposobu postępowania przez dłużników i inkasowania przez pełnomocników należności cudzoziemców.

ZGŁOSZENIA FIRM ZAGRANICZNYCH.

STANY ZJEDNOCZONE.

Firma The Juanleo Corporation — 3876 Western Avenue Los Angeles 37 — California pragnie nawiązać kontakt z firmami polskimi. Zainteresowana jest w imporcie różnych artykułów, mogąc eksportować w zamian materiały i wyroby z materiałów plastycznych, wyroby żelazne elektrotechniczne. Koresponduje w języku angielskim.

CHINY.

Firma The Pacific Trading Co. 509 China Building — Kong Kong — interesuje się importem z Polski następujących artykułów: żelazo, stal, wyroby żelazne, maszyny, przetwory chemiczne. W zamian może eksportować jedwabie, hafty, siatki do włosów, wyroby z kości słoniowej, wyroby emaliowane, wolfram, antymon, herbatę, olej drzewny, cieplek anyżowy. Koresponduje w języku angielskim.

NIGERIA.

Firma Sanyacu Brothers & Co — Importers & General Merchants Lagos (Nigeria) interesuje się importem następujących artykułów: wyroby bawełniane i dziane, wyroby z kauczuku, wyroby elektrotechniczne, pasy, wyroby perfumeryjne, noże kieszonkowe, wyroby z celulozoidu, koszule, swetry, torebki, brzytwy, żyletki, wyroby cukiernicze, kapelusze, berety, wyroby emaliowane, fajansowe i porcelanowe. Koresponduje w języku angielskim.

BELGIA.

Firma belgijska zaoferowała do natychmiastowej dostawy większe ilości diamentów do użytku przemysłowego. Adres firmy jak również podane przez nią ceny znajdują się w posiadaniu Izby Przem.-Handl. w Poznaniu (pok. 10).

CZECHOSŁOWACJA.

Firma czeska pragnie dostarczać do Polski traktory, samochody osobowe i ciężarowe, motocykle, rowery, obrabiarzy do metali (tokarki, heblarki, frezery) instrumenty i narzędzia, części maszyn, w zamian za przywóz do Czechosłowacji blachy cynkowej i pocynkowanej, bednarki walcowanej na zimno, naczyń blaszanych, naczyń emaliowanych, wyrobów włókienniczych, konfekcji, wyrobów drzewnych i mebli, papieru, chemikalii, artykułów spożywczych, artykułów kuśnierskich, cukru, soli i węgla. Adres firmy znajduje się w posiadaniu Izby.

OFERTY FIRM ZAGRANICZNYCH

Sekcja Przedstawicieli Handlowych firm zagranicznych przy Zrzeszeniu Eksporterów i Importerów R. P. w Warszawie posiada szereg zapytań i ofert ze strony firm zagranicznych. Zrzeszenie jest w stałym kontakcie zarówno z Ministerstwem Żeglugi i Handlu Zagranicznego jak z placówkami dyplomatycznymi różnych krajów w Polsce i polskimi za granicą.

Wpisy na członków zrzeszenia przyjmują oddziały zrzeszenia przy poszczególnych izbach przemysłowo-handlowych.

POLSKA ZACHODNIA

Tyg. „Polska Zachodnia“, organ Polskiego Związku Zachodniego. Ilustrowane pismo dla wszystkich. „Polska Zachodnia informuje o Ziemiach Odzyskanych, budzi czujność przed Niemcami

Cena egzemplarza — 8,— zł, w prenumeracie kwartalnej 75,— zł. Zamawiać można w kioskach, księgarniach „Czytelnika“ i w administracji, Poznań, ul. Chełmońskiego 2.

ANKIETA

w sprawie szkód wojennych w dziedzinie praw patentowych.

Biuro Odszkodowań Wojennych przy Prezydium Rady Narodowej w Warszawie rozpisało ankietę w sprawie szkód wojennych w dziedzinie praw patentowych. W związku z tym prosimy o niezwłoczne zgłoszenie się osób zainteresowanych po odbiór formularzy wyżej wym. ankiety do izb przemysłowo-handlowych.

Formularze wypełnione należy natychmiast odesłać do terenowo właściwej izby.

BIURKA
 Krzesła gięte, Meble szkolne
 Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY
 Przedstawicielstwa fabryczne
 POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71

**Woski,
 parafinę
 i stearynę**
 stale i wszelkie ilości kupuje
Wytwórnia Chemiczno-Techniczna
WŁ. WIŚNIEWSKI
 Poznań, ulica Dąbrowskiego 79 - Tel. 91-04

„CHEMERGON“
 Fabryka chemiczno-farmaceutyczna
 Poznań, ul. Fabryczna 31 — Tel. 21-70
 poleca ogólnie znanej jakości preparaty:
 Baby-Cream „Wanolin“
 pasta do zębów „Białyzab“
 cukierki Eu-Mint przeciw kaszlowi i chrypce

UBRANIA MĘSKIE CHŁOŃCIE
SPODNIE

oraz wszelką odzież zew. dougą poleca po niskich cenach

WYTWÓRZNIA KONFEKCYJ I ODZIEŻY ZAWODOWEJ

Poznań, ul. Świętosławska 9. (przy farze)

Tel. 27-07 Odzież zawodową wykonujemy R. zał. 1905
także z materiałów pouierzonych**Kupno - Sprzedaż - Naprawa**
Przeróbki na układ polski najkorzystniej**„Precyzja”**POZNAŃ, ulica Wyspiańskiego nr 19
Telefon nr 69-22 Telefon nr 69-22**Księgarnia Wł. Wilak**

Poznań, Kantaka 10

Telefon 44-40

P.K.O. nr V-4085

poleca

	cena
Barciński — Podstawy ekonomiki	zł 120
Cyprian — Fotografia małoobrazkowa	„ 100
Cyprian — Fotografia praktyczna	w druku
Dawidowicz — Nauka o muzyce	„ 130
Diels — Chemia organiczna	w druku
Fayol — Administracja przedsiębiorstwa	w druku
Gluck — Dekret o przekazywaniu przez Państwo mienia nierolniczego na obszarze Ziem Odzy- skanych i b. W. M. Gdańska	w druku
Hryniewiecki — Krótki zarys polskiego prawa upadłościowego oraz polskiego prawa o postę- powaniu układowym	„ 100
Howorka — Krótki zarys zobowiązań	„ 100
Jonsk — Jak sporządzić testament	„ 100
Kodeks postępowania niespornego	„ 30
Latawiec — Awans społeczny i artystyczny Kas- prowicza i Orkana	„ 100
Lewandowski — Chemiczna analiza jakościowa wyd. II	„ 350
Lewandowski — Foto-Recepty	w druku
Lutosławski — Przykład organizacji zakładu prze- mysłowego	„ 480
Mielcarzewicz — Podatek od wynagrodzeń	„ 30
Miłobędzki — Ziemia Lubuska	„ 25
Nikodymowa — Wzory matematyczne	w druku
Nikodymowie — Wstęp do rachunku różniczkowego	„ 135
Peretiatkowicz — Państwo współczesne	„ 250
Peretiatkowicz — Podstawowe pojęcia prawa admi- nistracyjnego	„ 250
Peretiatkowicz — Wstęp do nauk prawnych	„ 170
„Perfecta” Zasady księgowości przebitkowej	„ 180
Poradowski — Akustyka muzyczna	„ 140
Poradowski — Nauka harmonii	„ 250
Prawo opiekuńcze	„ 50
Prawo rodzinne	„ 50
Przepisy o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa	„ 75
Rytel — Teoretyczne podstawy organizacji	„ 230
Rzepecki — Bydgoskie zwyczaje handlowe	„ 125
Rocznik Akademii Handlowej w Poznaniu Rok 1945 i 1945/46	„ 250
Scheffs — Graficzne przedstawienie bilansu	w druku
Siedlecki — Ustawa o spółdzielniach	„ 100

Opł. pocztowa ulszczona ryczałtem Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Go-
spodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

Siedlecki — Wprowadzenie do nauki o spółdzielczości	„ 100
Skalski — Ocena działalności przedsiębiorstw na podstawie zamknięć rachunkowych	„ 500
Skalski — Technika handlu hurtowego	„ 180
Skalski — Jednolity plan kont przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych w praktyce	w druku
Skalski — Zasady inwentaryzowania i bilanso- wania	w druku
Skowroński — Produkcja owoców i przetwórstwo owocowe	„ 140
Taylor — O istocie spółdzielczości	„ 50
Taylor — Zarządzanie warsztatem wytwórczym	w druku
Tygodnik Gospodarczy rocznik 1945/46 w oprawie	„ 950
Waschko St. — Incoterms 1936. Międzynarodowe prawidła wykładni formuł handlowych	„ 50
Więckowski — Postępowanie nakazowe i upomi- nawcze	„ 100
Witowski — Administracja przedsiębiorstwa	„ 80
Witowski — Gospodarka materiałowa	„ 80
Witowski — Organizacja zakupów i sprzedaży	„ 80
Witowski — Sprawozdawczość w przedsiębiorstwie	„ 80
Witowski — Zasady organizacji pracy biurowej	„ 80
Witowski — Organizacja transportu fabrycznego	w druku
Zaleski — Istota i rozwój naukowej organ. pracy	w druku
Znamierowski — Elementarne wiadomości o pań- stwie	„ 150
Znamierowski — Elita i demokracja	„ 80

Do nabycia we większych księgarniach.

**Tygodnik
Gospodarczy****Rocznik 1945/46**

cena za egzemplarz w oprawie 950,— zł

do nabycia w księgarniach

oraz

w Administracji Tygodnika Gospodarczego

Księgarnia Wł. Wilak, Poznań, Kantaka 10

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-łamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwo-
wym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.**Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa**
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-65, 23-66Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja
Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon
30-80 i oddz. Kraków, Rynek Gł. 46 —
Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16
Tel. 17-66 — Toruń, ul. Mostowa 38.**Administracja: Księgarnia Wilak Po-
znań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40**
Konto P. K. O. — V-4085
Cena numeru 15,— zł, prenumerata
kwartalnie 150,— zł